

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden nap reggel.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.
Vidéken: " 9.— " " 4.50 "

Főszerkesztő:

Dr. VARGA LAJOS.

Felelős szerkesztő:

SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Egyes szám ára 4 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Arany János-u. 2. sz. Telefon 412.

Rágalmak.

— november 4.

Az előzmények után már elkészülve voltunk arra, hogy a debreceni sajtó nem fogja a rokonszenv, még kevésbé az elismerésnek virágaival teleszórni képviselőinknek útját. De azt sem vártuk, mert nem várhattuk, hogy a tárgyilagosságot mellőzve, az igazságot pedig egyszerűen oldalba rúva, teljes 100 százalékos erejéig valótan tényeket állítson, meg nem történt kijelentéseket adjon képviselőinknek szájaiba. És hogy ez megtörtént: még inkább meggyőződünk arról, hogy a debreceni sajtó nem a kibontakozást szolgálja, hanem hazugságokat kürtölvén világgá: a viszálynak megvált hintezeti itthon választók és képviselők között és zavart akar támasztani parlamenti pártunknak tömör soraiban, jól tudván, hogy egy dr. Thy Kalmánnak minden kijelentése nagy sullyal esik a politikai mérlegre, jól tudván, hogy dr. Bakonyi Samu is, Szabó Kalmán is kiváló személyi tulajdonságokon felül még éppen azért, mert

Debrecen város közönségének képviselői, annyira tisztelt és kiváló tagjai a parlamentnek, hogy elhatározásuk, magatartásuk és minden tényük látható és érezhető nyomokat hagy hátra a parlamenti párt kebelében.

És ez a jellemző! Nem az az ő céljuk, hogy a társadalmat tárgyilagosan felvilágosítsák, mint ezt a sajtónak tennie kellene, hanem éppen ellenkezőleg: felhasználni akarják a közönség tájékozatlanságát, ismereteinek, szakudasának hiányát és ebben a szellemi zavarosban akarnak ők használni, a tévedésben levőt tévedésben hagyni és azt, aki többé kevésbé tisztán lát: megtéveszteni!

Érte kell 100 százalékos hazugságokkal tele kiabálni a nagyvilágot, nem törődve azzal, hogy az a sár, szenny, piszok, amelyet képviselőinkre telemarékkal szórtak, elsősorban beszennyezi a sajtót, nem törődve azzal sem, hogy így bizonyosodik be az a társadalmi felfogás, melyszerint az újságírás csakugyan nem más, mint pénzért való hazudozás!

Nem mentheti magát a debreceni sajtó azzal, hogy valamely részeg vagy rosszakaratu tudósító által lett félrevezetve, jóllehet a valótlanosságokat illetőleg közleményeik tökéletesen egybehangzanak. Hanem mert mindegyik lap külön-külön küldött egy-egy tudósítót pártunk beszámolóinak nevezett nagyválasztmányi gyűlésére, tényként kell megállapítanunk azt, hogy a debreceni lapok irányítói előre megfontolt szándékkal összebeszéltek arra nézve, hogy bármit beszéljenek is képviselőink: minden fontos kijelentésüknek éppen az ellenkezőjét fogják megírni és olvasóközönségüknek feltálatni. Ez másképp nem történhetett, csupa véletlenből ennyi lap nem közölhet ugyanazon kérdések felett teljesen egyenlő hazugságokat.

Sajnálattal bár, de mindezt el kell és így kell mondanunk, ezt kívánja a közérdek, mert nem tűrhető, hogy a sajtó hivatásáról megfélekedve, holmi darabont aljasságok javára végezzen hódító és bódító munkát a jóhiszemű közönség körében.

Ketség.

A „Debrecen” s árára írta:
Lengyel Menyhért.

Vajjon e rövid földi éltén át
Meglelem e párom?
Vagy utamat — e bus kálváriát —
Árván, magamba járom?

Ez utnak, melyet bánat árnya fed
Lesz-e vajjon virága,
Oh, összehoz-e jó sorsom veled
Te édes, tiszta, drága.

Ki álmainnak képét alkotád,
Kiben hiszek, remélek, —
Szent, mély, nagy hittel várok én terád
Amig e földön élek.

De elfog néha egy bus sejtelem
Édes, jöttödre varván —
Ha elkerülsz, mi lesz akkor velem
Magamba, busan, árván.

Őszi szerelem.

Írta: Mauks Ernő.

Chrysanthemium, ködös borulat virága,
a te virulásodat nem várja senki... Boruról,
bánatról, hervatag őszi virágáról szólnak a te

nyiló szirma d... A lemondás fájdalomkönyve
ég derhamatos kelyh-dben.

Szólók azokról, kik a te virulásod idején szereztek, kiknek ámai ott szövődtek ugyan a hársfavirágos június napsugarában, de a te illatatan virágod nyílásakor, bánatos november esőlagtalan homályában enyésztek el.

Ebben az időszakban minden csak — emlékezés! Áprilisban minden remény, a május napjai an torongó vágy, júniusban élet, lehathatlan, zsirogó, mindent betöltő élel mikor sehol a hervadásnak, sehol a lemondásnak nincs nyoma, minden, minden csak élet, minden csak napsugár! De ilyenkor — csupán emlékezés!

Ifju, szőke leány állott a nagy, négyemeletes palota egyik ablakában és nézett... nézett ki, nem a messzeségbe, hiszen tekintette hiába keresett volna rest a kötőmegek labirinthjából a szabadba, csupán csak azt a kis napsugarat nézte, mely halvány arcára tévedett és olyan jól esett neki, úgy szeretne volna megszólítani...

— Te napsugár, állj meg... Hiszen talán hónapig nem fogunk újra látni... Ugy-e, te nyitottad ki az esztendő utolsó virágának a kelyhét... Te rajzoltad az utolsó lepke szárnyára e tündöklő színeket. Oh, milyen

hatalmas is vagy te, napsugár! Ne menj el még... hadd zárjalak a szívemből Homály van ott, homály! Te tudsz talán még ott tavaszt fakasztani, laugy márciust a hosszú vigasztalan december után... És ha belátsz a lelkem oltáráig, ugy-e, látsz ott egy képet... Oh, ha majd meglátod, ragyogj reá derűt, boldogságot, öleld át és mondd meg neki, hogy én szerettem... Soha ki nem alvó szerelemmel szerettem!

És a hideg őszi utolsó napsugara elfutott, eltűnt, mielőtt a kis Olga ezeket elmondhatta volna neki és maradt utána a sötét, nagy vigasztalan árnyék... És ráborult a nagy, pompázó chrysanthemiumokra ott az ablakban és a kis leány forrószagos szívére. Ugy, mint az élet nagy árnyéka, mindent beborító sűrű fellege ráereszkedik az ifju szív mélyén fakadó meleg tavaszi poézisre...

A kis leány nem dalolt, nem nézett többé az égre: az ő lelkében feltámadtak buzavirágos június ragyogó emlékei, az ő lelke ott élt most is azoknak a csodálatosan édes napoknak vibráló napsugarában... és — emlékezett!

Oh, milyen boldog volt ő akkor! Az ő lilomos szíve milyen véghetetlenül boldog volt... Mikor azon az édes kis fürdőhelyen először látta meg az ő eszmeképét!

FASZÉN

Telefon 566. sz.

és Kovács Kőszén a legolcsóbban
NEUMANN GYULA festék- és szénkereskedőnél szerezhető be.
Debreczen, Hatvan-utca 5. szám alatt.

Nem igaz ennek a sajtónak az az állítása, mintna Thaly Kálmán, Bakonyi Samu és Szabó Kálmán kijelentették volna, hogy a quótát megszavazzák.

Nem igaz, mintha dr. Bakonyi Samu a házszabályrevisiót akarná. Ellenkezőleg: kijelentette, hogy a horvátokkal és a nemzetiségekkel szemben parlamentben is a végletekig kell elmennie és támogat minden oly kormány intézkedést, amely a magyar nemzeti állam kiépítését, a magyarságnak feltétlen souverainitását célozza és hangsúlyozta, hogy e tekintetben csakis egyetlen egy akadály lehet: a házszabályok ama rendelkezéseinek érinetlenül hagyása, amelyek a szólásszabadságot biztosítják. S minthogy a házszabály revízióról csakis a szólásszabadság korlátozásának céljával lehet szó: annál fogva dr. Bakonyi Samu éppen a szólásszabadság fentartásáért tiltakozik a házszabály revízió ellen, még akkor is, hogyha erre a horvátok és a nemzetiségi képviselők orgiáinak meggátlásáért netalán kísérlet tétetnék.

Nem igaz és a legvastagabb valótlanság az az állítás, mintha képviselőnk beszámolót tartottak volna. A debreceni lapok tudósítói, cikkírói, sugalmazói vagy nem tudják azt, hogy mi az a beszámoló, vagy ha tudják: akkor még rosszabb rájuk nézve. És én nem vonom kétségbe tudásuknak abban a tekintetben való tökéletességét: hogy nagyon is jól tudják, mi az a beszámoló. De éppen azért, mert tudják s éppen azért, mert tudják azt is, hogy parlamenti felfogás szerint csak befejezett tényekről, már elvégzett parlamenti munkásságról lehet beszámolni, — mégis beszámoló nevet

adtak képviselőink itteni szereplésének, hogy már ezzel az elnevezéssel mint befejezett tényt konstálhassák azt, hogy a kvótát megszavazzák, hogy Bakonyi Samu a házszabályrevisiójával a szólásszabadságot akarja korlátozni!

Ez a tendencia a forma, amelybe hazudozásaitat beleilleszteni kellett, mert jól tudják, hogy ferditéseik, valótlán tényállítáaik a beszámoló alakjában feltalálva nagyobb hitelre találnak a hiszékeny és a nyomtatás által könnyen befolyásolható közönség körében.

Az országgyűlési függetlenségi párt még nem tárgyalta és így nem is határozott a kiegyezési javaslatokkal szemben követendő magatartása felől. A pártkérdés még csak felvethető sem volt. — Így képviselőinknek akarata sem a javaslatok mellett, sem azok ellen lekötve, elhatározásuk kényszerhelyzet által befolyásolva nincsen.

És minthogy sem pártértekezleten, sem parlamentben nem is nyilatkoztak szándékaik felől: ennélfogva nem is lehetett beszámolóniok arról, hogy miért foglaltak állást a javaslatok ellen, vagy a javaslatok mellett. Már pedig alkotmányos és parlamenti felfogás szerint egy beszámolónak csakis ez lehet a tárgya és csakis az lehet a célja, hogy a képviselőnek betegezett tényeit helyeseljék vagy helytelenítsék a választók és aszerint biznak benne továbbra is vagy vonják meg tőle bizalmukat.

Képviselőink nemzeti érdekből és pártérdekből csupán a választókkal való érintkezést keresték. Keresték nem azért, hogy tőlük utasítást kérjenek, mert az utasítás a képviselői rendszerrel és a képviselők elhatározásának a dolog ter-

mészete szerinti függetlenségével össze nem egyeztethető, hanem keresték azért, mert nemcsak a törvényjavaslatoknak fontossága, nemcsak a rendkívüli parlamenti helyzet, hanem választóiknak tett ígéretük is kötelezte őket erre az érintkezésre.

Nem idegenből ide plántált egyének ők, nem kormány sem pártvezéri protekció, hanem a választóknak őszinte szeretete és bizalma juttatta őket a mandátumhoz, melyet igazi érdeme szerint akkor becsülnek meg legjobban, hogyha választóikkal nem csak az országgyűlési ciklus végén, hanem lehetőleg gyakran érintkezve ápolják azt a belső viszonyt, mely nekik megadja az erőt, batorságot és kitartást nemcsak a parlamenti csatákra, hanem a debreceni sajtónak rosszakaratu rágalmaival szemben is.

Várjuk a vezeklést, várjuk a rosszakaratu ferditéseknek helyreigazítását, mert a hibának őszinte beismerése férfias dolog és minden esetre tiszteletre méltóbb, mint a rágalmaknak hallgatag fentartása.

Dr. Varga Lajos.

Politikai hírek.

A dalmátok üdvözlése. Supiló Ferencnek, aki kedden mondott beszédében Dalmácia visszacsatolása kérdésével behatóan foglalkozott, az alábbi táviratot küldte dr. Trumbics spalatói képviselő:

Lelekeséssel és helyesléssel olvasom el a beszédet. Gratulálok neked és az egész horvát és szerb koalíciónak a nemzeti jogok és Horvátország jogainak lelkiismeretes megvédéséért. Wekerle ur és társai sohasem fogják megnyerni Dalmáciát az egységes állam elvének.

Dr. Trumbics.

Németország és Ferenc József.

A német kormány félhivatalosa, a „Nordd. Allg. Zeitung” írja ő felsége I. Ferenc József császár és király felgyógyulása alkalmából a következőket: Németország népének összessége oszja az örömet, amelyet Ausztria—Magyarország népe érez azon óhajának ad kifejezést, hogy I. Ferenc József császár és király bölcs és igazságos uralma még sok éven át örvendeztesse meg a habsburgi monarchia népeit.

Szóll Farkas a depr. muzeumnak.

Érdekes relikviák.

— november 4.

(Saját tudósítónktól.) Besenyei Szóll Farkas, a kiváló történetíró, nyugalmazott táblai tanácselnök — most bucsuzik Debrecentől, melynek urí társaságában és irodalmi világában másfél évtizeden keresztül vitt előkelő szerepet.

Szerette Debrecen Szóll Farkast s ő is szeretettel viseltette e város iránt. Bizonyítja azt ama ténye is,

valamint férfi öltönyök a legolesóbban Grünteld Adolf és Társánál Debreczenben a kistemplom mellett kaphatók.

A mikor egy kivándorlason bemutatták neki. És azontul mindennap látta, beszélt vele, hol a tennisznél, hol a kristályvizü tavon esőnakázva, hol a fürdő parkjában, a fel-felsíró cigányzene mellett. És olyan jól megértették egymást, akkor júniusban. Együtt siratták meg a tavasz elmúlását és üdvözölték a nyár születését.

És visszaemlékezett arra a nyári estére, amikor először gondoltak arra, hogy reményeik fonalát addig szövik, amíg az egymás szívéig ér... Milyen közel volt pedig az a két szív!

Az utolsó estén tudták csak meg, hogy mindketten szeretik egymást. Azt hitték, hogy a mindenség myriad csillagainak tüze ég szíveikben, úgy tudtak szeretni. Megígérték egymásnak, hogy mire az első őszirózsá feltárja kelyhét, Isten oltára előtt esküsznek örök hűséget.

Azóta Olga csillagsugárból szötte álmait.

És jöttek, jöttek az édes, kékborítéku levelek, oly gyakorta jöttek! Olyanok voltak, mintha mindenikből egy rajongó szív megmérhetetlen forrósága áradt volna ki.

Most pedig november van, ködös borulat hónapja. Nem érző szívnek való ez a hónap, nem annak, aki az eget szereti látni, akinek az álmai csillagsugárból szövednek.

Hiszen most az ég derűjét nem látni, ez a fellegek időszaka...

Azok a kékborítéku levelek rég elmaradoztak. Nem is egyenként, de egyszerre. Nem sugaranként vesztette el fényét, melegét a belőlök kiáramló szerelom: egyszerre lobbant el a lángja és a kis Olga dobogó szívvel, megmérhetlen fájdalommal emlékezett vissza az ő júniusi boldogságára...

Ugy ellobbant az, mint ez a késő őszi napsugár...

És ahogy ez a napság eltűnt, az Olga szívét mintha pillanatra mégis érintette volna a forrósága.

Olyan valami leirhatatlan forróság... jött egy kicsi levélke. Tőle!

Bánem amikor felbontotta, úgy érezte, hogy ami most következik, az már egy végtelen semmi! A halál, a kárhozat! Egy kicsi kis lapon zolt ott írva annyi fájdalom, amennyit az ő szíve már nem birt elviselni:

— Szeretlek... Meghalok... Isten veled!

Chrysanthemum, ködös, bus, bánatos ősz virága! Hervadás szakának dusan nyíló ékessége, hullásd szirmaidat azokra a szívekre, amelyeket olyan korán sorvasztott el a te ködhomályos hónapod: a november!

Iskolai öltönyök

valamint férfi öltönyök a legolesóbban Grünteld Adolf és Társánál Debreczenben a kistemplom mellett kaphatók.

hogy igen értékes, nagy műbecsel bíró muzeumot a debreceni városi muzeumban helyezte el.

Néprajzi tárgyai közül a debreceni cseréppipák régi formáinak ritka szép kollekcióját. Régi mézes kalácsmintákat.

Művelődéstörténeti szempontból nyereség muzeumunkra nézve, hogy a debreceni szijgyártó céh önedényéből néhány darabot s ugyanezen céh cifrázott nagy réz kulcsát is nekünk engedte át. Csokonainak egy kisebb gipsz szobrát.

Továbbá nálunk helyezte el ama családi ereklyéjét, amellyel 1822-ben édes atyját, mint a poetica classis praeceptorát, akkori tanítványai tisztelték meg.

Különösen nagy becsü pedig a debreceni családokra, debreceni hírneves polgárokra vonatkozó gyászjelentések több száz darabból álló gyűjteménye, amelynek legrégebb példánya 1719-ben kelt.

Egyház és iskola.

A gör. kath. iskola segélyezése. Az új görög katolikus elemi iskola építésének segítésére bizonyos mennyiségű téglát szavazott meg a város. Papp János esperes ezen téglák kiutalásáért folyamodott a városhoz. A tanács tegnapi ülésén helyt adott a kérelemnek és kiutalni rendelte a téglákat.

A debreceni ev. ref. egyház gazdasági bizottság november hó 6-án délután három órákor az egyház tanácstermében tartja ülését. Tárgyak folyó ügyek.

Csak horvátul...

Az indemnitás tárgyalása.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 4

Amikor az elnöki csengő megszólal, egyetlen függetlenségi képviselő van a Hazban: Sándor József, Wekerle miniszterelnök érkezik meg a következő pillanatban és jól mulat a torhetetlenül pontos képviselőn.

Justh Gyula elnököl a délelőtti tíz órákor ke. dődő ülésen.

Az irományok felolvasása után folytatják az indemnitás tárgyalását.

Babies Gijajsky Lyuba horvátul beszél a javaslat ellen. Reflektál Wekerle miniszterelnök és báró Banffy Dezső beszédeire és sajátágosnak találja, hogy a ház mind a két, homlokegyenest ellenkező beszédet zajos tetszéssel fogadta. Bizalommal nem viseltetik a kormány, főképp a miniszterelnök iránt, aki könnyelmű legény módjára hazug vádakot dobált a horvátok felé. Az indemnitást nem fogadja el.

Lengyel Zoltán foglalkozik Lukács László nemzetiségi beszédével és ezzel kapcsolatban magával a nemzetiségi politikával is. Igazat ad Lukácsnak abban, hogy a híres komité felosztása a keltette őket új életre, a magyarság rovására.

Ekkor kezdtek erős közgazdasági hálózatakat megcsinálni. Statisztikai adatokkal igazolja a nemzetiségi bankok erejét. A nemzetiségi birtokpolitika is ily erős és célja, hogy román középosztályt teremtsen. Most a papok helyett a román bankigazgatók a vezető szerep, ezek csinálják a román középosztályt.

A parcellázó irányzattal szemben a románok által lakott vidékeken apad a birtokosok száma. A román parasztnak tu-

laidonképen ellensége a román középosztály. Bírálja a középiskolai és népoktatási törvényt, mely nemzeti szempontból a lehető legrosszabb eredményeket szülte. A kongrua ügy rendezése Apponyi részéről jóhiszemű volt, de teljesen elhibázott. Sokat hirdette a függetlenségi pártban is hirdeti ma is, hogy egyedül páripolitikát nem lehet csinálni, hanem közgazdasági politikát kell keresztülvinni.

Elnök öt percre felfüggeszti az ülést. Szünet után Návay Lajos foglalja el az elnöki széket.

Lengyel Zoltán folytatja beszédét és foglalkozik az iskolai törvénnyel. Megemlékezik azután arról a különbségről, amely közte és a függetlenségi párt között fenáll. A mai politika oda vezet, hogy a nép teljesen elveszti hitét a függetlenségi pártban.

Most áttér a kiegyezési kérdésekre. Át akarja venni az egész komplexumot. Megemlékezik a függetlenségi párt helyzetéről. A koalíciós program szerint a függetlenségi párt a koalícióban is fentartotta elveit. Wekerle programjában pedig az volt, hogy ha nem tudnak jobb kiegyezést kötni a réginnél, marad a statuskvó. Kényszerhelyzet tehát nincs és nem volt és ezt igazolja Wekerle 1906. április 11-én mondott beszédével. Kossuth kiegyezési beszéde szerint már csak az a hazafi, aki a kiegyezést és a felemelt kvótát megszavazta. Szólónak mindig vezére volt Kossuth Ferenc, az akiről Szatmári Móric írta meg, hogy kiadott harminc beszéde függetlenségi program kincsesbányája. Az új függetlenségi program persze az, hogy jog szerint minket megillető előnyöket pénzen kell megvásárolni. Idézi Kossuth Ferenc régi beszédeit arról, hogyan vélekedett régebben a közös ügyekről. Azt hiszem, ez a beszéd hiteles.

Kállay Tamás: Szatmári tévedett. Lengyel Zoltán: Most a kicsi kvóta a párt elveire utközik. A nagy nem. Tovább idéz Kossuth Ferencnek a kiegyezést ellen mondott régi beszédeiből.

Buza Barna: Most is valljuk ezeket. Benedek János: Felemelt fővel és felemelt kvótával.

Lengyel Zoltán: Sokat lehetne még beszélni a kvótáról.

Városháza és vármegye.

Debrecen város pénze. Debrecen város pénztáráiban tekintélyes pénzösszeg fekszik gyümölcsözetlenül. A városi tanács tegnapi ülésén elhatározta, hogy felszólít öt debreceni pénzintézetet arra vonatkozólag, hogy tegyenek zárt ajánlatot, milyen feltételek mellett volnának hajlandók a városi pénzeket gyümölcsözletni.

Az Adria halkonzervgyár kérelme. Az Adria halkonzervgyár, mely rövid fennállása óta is szép eredménnyel működik, mint ismeretes, azért folyamodott a városhoz, hogy a város a villamos vezetéket vezesse be a gyárba és a gyár területén egy 350 méter hosszú csatornát építtessen. A tanács a kérelemre vonatkozólag elhatározta, hogy a villamos vezetéket kiépíti a gyárig, de a belső felszereléseket maga a halkonzervgyár tartozik létesíteni. A 350 m. hosszú csatornát pedig a város a maga költségén kiépítteti és a város csatorna hálózatába bekapcsolja, mivel a csatornára közegészségi szempontból szükség van.

A városi levéltár rendezése. Konecz tb. tanácsnok, a város főlevéltárnoka, javaslatot tett a tanácsnak a városi levéltár rendezésére. Az erre irányuló munka első része a levéltár selejtezés volna, amelyre nézve felhatalmazást kért a levéltárnok a tanácstól. A tanács is arra az álláspontra helyezkedett, hogy okvetlen szükséges a levéltár rendezése, annál inkább, mivel a legutóbbi rendezés, mely 1870-ben történt, szakértelem nélkül való lévén, rendszertelen volt. Mielőtt azon-

ban a levéltárnokot felhatalmazta volna a tanács a rendezésre, meghízta, hogy tanulmányozza át az ország néhány nagyobb levéltárát.

Debrecen város október hónapban. A város közigazgatási bizottsága ma délután 3 órákor ülést tart, melyen Debrecen város mult havi közigazgatási állapotáról tesznek jelentést.

A város csizma és ruhaszükséglete. A városi rendőr és hajdulegénység csizma és ruhaszükségletének fedezésére vonatkozó szerződés a jövő esztendőben jár le. Miután a rendőrlégénység ruházatában változás áll be, a tanács az eddigi szerződés pontjainak megváltoztatását határozta el.

Iparvágány a villamos telepen. A villamos telepen iparvágány építését határozta el a város. Határozatát megerősítés végett felküldte volt a miniszteriumhoz, ahonnan tegnap jött le a megerősítő válaszeirat.

Uj utcanev. Érdekes kérelemmel fordult több Tizenháromváros-utcabeli lakos a városi tanácshoz. Azt kérik nevezetesen, hogy a tizenháromváros-utca nevét, mivel e név igen hirhadt, változtassa meg a tanács s az utcának adjon valami történelmi nevet, például Hajdu-utca nevet. A tanács azonban tegnapi ülésén kimondta, hogy most nem foglalkozik az ügygel. A kérelmezők nagyon naiv emberek, ha azt hiszik, hogy a Tizenháromváros név teszi hirhedt az utcát és ha bármily történelmi névvel jelölik meg azt, nem lesz éppen oly hirhadt, mint most.

Műtanrendőri bejárás. A Debreceni Faipar Részvénytársaság iparvágányt épített, amelynek műtanrendőri bejárása ma délelőtti 9 órákor lesz. A közigazgatási bejárásán részt vesznek Kovács József polgármester, Aczél Géza főmérnök és Körner Adolf tanácsnok.

Csokonai-ünnepély.

Ünnep a főiskolában.

— november 5.

(Saját tudósítónktól.) A debreceni ref. tanítóképző intézet ifjusága ez évben is szép ünnepély keretében rója le emlékezetét koszorus költőnk, Csokonai iránt November hó 16-án, szombaton délután 5 órákor nyilvános ünnepélyt rendez fényes műsorral a collegium disztermében.

Az ünnepély az előjelekből ítélve nagy erkölcsi sikerrel kecsegteti az ünnepélyt rendező ifjuságot.

A meghívókat most bocsájtották ki, mely szerint az ünnepély műsora a következő:

1. Nyitány: Előadja az ifjusági zenekar Bardócz Sámuel 4. o. t. praeses vezetése mellett.
2. Felolvasás: Tartja Szendy István 4. o. t. a Csokonai énekar elnöke.
3. Reményhez: Előadja a „Csokonai énekar” Orgován József 4. o. t. praeses vezetése mellett.
4. Hegedű szóló: Előadja Bardócz Sámuel 4. o. t., zongorán kíséri Saja Antal 4. o. t.
5. Szavai Kaecó Ignác 4. o. t.
6. Népdalegyveleg: Előadja a „Csokonai énekar” Orgován József 4. o. t. vezetése mellett.
7. Zongorán játszik. Saja Antal 4. o. tanuló.
8. Induló: Előadja az ifjusági zenekar Bardócz Sámuel 4. o. t. praeses vezetése mellett.

Gyilkosság Szoboszlón.

Halálos szurás.

Leszurta bátyja bántalmazóját.

— november 5.

(Saját tudósítónktól.) Borzalmas gyilkosság tartja izgatottságban a közeli Hajdusoboszlói lakosságát. A vak indulat idézte elő ottan is a véres eseményt; embert ölt. Az áldozat egy fiatal legényember, kit gyilkosának bicskaja nyakszirten találta és nyomban megölte.

Baranyi Sándor szoboszlói lakos vasárnap elutazandó volt Szoboszlóról. Délután öccsével Baranyi Sámuellel kiment a vasuti állomásra: Nyugodtan várták a vonat indulását, mikor a végzet odavezérelte Gyulai András szintén szoboszlói legényt, ki régi haragosa volt Baranyi Sándornak. Nem is kellett sok hozzá, amint a két régi haragos megpillantotta egymást dühös verekedésbe kezdtek, melyben már-már Baranyi Sándor huzta a rövidebbet, mikor Baranyi Sámuel, a megtámadott ember testvére segítségére sietett.

Baranyi Sámuel éles bicskával ronított bátyja támadójára. Gyulai András védekezni próbált, de hasztalan volt minden, Baranyi rárontott és bicskáját markolatilag Gyulai nyakába döfte. A megszurtt legény pár pillanatig támolygott s aztán élettelenül rogyott össze, mire mentésére siettek, már halott volt.

A gyilkos legény tettének következményei látára elmenekült, de később a csendőrok letartóztatták. Gyulai András holttestét pedig, miután az orvosok a bekövetkezett halált konstátálták, beszállították az egyik temető halottas házába. Itt fogják holnap felboncolni. A gyilkosságban a vizsgálatot a szoboszlói járásbírósa folytatja, mely tegnap táviratilag jelentést tett az esetről a debreceni kir. ügyészségnek.

A szőlő- és gyümölcsstermelés Debrecenben.

Uj mintakertészetek.

— november 4.

A gyümölcsstermelés a magyar gazda mindig elhanyagolta, dacára annak, hogy Magyarország természeti viszonyai ez irányban is oly aldasak, hogy a magyar földnek szinte hivatasa az, hogy Európa gyümölcsös kertje legyen. A magyar gyümölcsstermelés tekintetében felulmuja minden külső ország gyümölcsét.

Mindamellet eddig az volt a helyzet, hogy természetesen elonyunket nem használtuk ki. Kivétel helyeit tetemes a behozatalunk mennyisége. A mi magyar gyümölcsstermelésünk mégis elhagyja a vámsorompót: az is Ausztriát gazdaságija.

Es ezen az éhede edens gen okvetlen segíteni kell. Nagyon orvendetes ezért, hogy a mezőgazdák körében most hatalmas törekvés nyilvánul meg a gyümölcsstermelés fejlesztése iránt és vidéki városaink közül némelyik már tudatára ebredt, hogy a magyar gyümölcsstermelésben mielőtt rejlenek.

Legközelebb Kecskemét és Győr város létesített hata mas gyümölcsösöket, melyek máris országos hírnevre verődtek.

A fejlett kecskeméti gyümölcsstermelés

és a hivatalosan propagált győri gyümölcsstermelés mellett nem kevésbé érdekes az a legujabb törekvés, mely Debrecen akarja modern gyümölcsstermelő empóriumává avatni. Míg Győrben maga a városi hatóság alapított egy 15 holdas gyümölcsösöt, hogy ezzel a lakosságban kedvet ébresszen a futóhomokon még tizenöt évvel ezelőtt is. Az Átkos föld táját messze elkerülte még a város gulyája is és a polgároknak eszükbe sem jutott, hogy magot vessenek ebbe a szerencsétlen földbe.

Akik Debrecenben laknak vagy jártak, hallhatják az ugynevezett „Átkos föld“-ről. Valóságos Istenverte föld volt ez, tul a várad-utcai temetőn. Egyetlen nevezetessége az akasztófadomb volt. A bejárólág hőseinek hamva fölött csak a szél táncolt a futóhomokon még tizenöt évvel ezelőtt is. Az Átkos föld táját messze elkerülte még a város gulyája is és a polgároknak eszükbe sem jutott, hogy magot vessenek ebbe a szerencsétlen földbe.

Az átkos föld ma már — áldott, ugyan-csak áldott lett. Itt jöttek létre Degenfeld József gróf és Balkányi Miklós dr. kezdesere e vidék első mintaszőlő elepei s ahol meg nemrégiben egész homokdombokat vitt a szél egyik helyről a másikra: ott ma sok ezer hektoliter kiválóan jó bor terem.

Nincs is tulzas abban, amit a borismerők már évek óta mondogatnak, hogy ez a becsületes homoki bor minamar külföldön is hódítani fog s viszaszerzi majd a magyar bornak megrontott régi nagy hírét.

Ha Debrecen a szőlőstermelésbe még egy pár évig ily szépen halad tovább a fejlődés útján, nem vagyunk messze attól az időtől, mikor olyan borpiaca lesz, ahonnan könnyen lehet 40, 50, sőt bötermesü esztendőben 100,000 hektoliter jó magyar bort külföldre szállítani.

Ez az eredmény indította aztán Degenfeld grófokat arra, hogy debreceni birtokukon most már a gyümölcsstermelés is mezhonosítsák s azt a példaadó és buzdító működést, amit másutt, (Győrben) a közhatalóság fejt ki, ők ma is megkezdik.

Modern kertészetünk egyelőre 25 holdon van berendezve a s földombok alján egy 120 méter hosszú, 10 méter széles, 3 méter mély víztoró medencét ástak. Az ebből kikerült földdel feltöltötték a körökörül elnyúló alacsony területeket körükertettek sűrű dróthálóval, hogy kárleány állat ne bánhassa.

Mikor az egész terület locsolásra is berendezték és n gyönykét tablára felosztották: betelepítettek nemes gyümölcsfával és falkolával.

Ezeket a telepeket gondos megfigyelés, alapos valogatás után állapítjuk meg, hogy Debrecen es környékének földje, éghajlati viszonyai, mely gyümölcsfajok termelésre alkalmasak. Ennek a tudományos értelemben vett kiválasztásnak meg lesz az az a dasos következménye, hogy azon környékek is alapos es szakszerű megfigyelés alapján ismeretké lesznek a speciálisan alkalmas gyümölcsfajok. Akkor azután már csak egy kis biztatás kell meg a debreceni polgárnak, de igazi akadály többé nem lesz a gyümölcsstermelés széleskörű kiterjesztésének.

Igy válik kis munka es csekély tökébefektetés mellett a legértéktelebb terület is hasznonytá vá s Debrecenben minden kellék megvan hozzá, hogy a gyümölcs oksterü termelése tekintetében Kecskemét nyomába lépjen.

Egyesület.

A polgári asztaltársaság november hó 9-én, szombaton este 8 órakor a Dreher söresarnokban közgyűlést tart. Tárgy: Tiszti-kar jelölés es előkészület felruházásra. A t. tagok kéretnek teljes számban megjelenni. A 100 gyermek november 23-án ruházati fel.

Tanítók gyűlése. A hajdumegyei tanítók Gónczy Pal nevet viselő egyesületének debreceni járásköre f. évi nov. hó 2-án d. u. 3 órakor a ref. főiskola dísztermében dr. Barosa Janos ref. tanítóképző int. tanár elnöklete alatt gyűlést tartott. Elnök megnyitó beszé-

dében a magyar népoktatás es a tanítók anyagi helyzetét az új törvények alapján hasonlítottá össze a multakkal es meggyőző következtetéseket vont le. Gácsér József siket-néma int. igazgató pedig magas színvonalon álló tanulságos gyógyopaedagogiai előadást tartott a gyermekbeszéd hibáiról es gyógyításuk módjáról. Jelen gyűlés tárgya volt a tisztújítás, mikor is a volt tisztvi-előket egyhangulag ujra megválasztották. Csányi Viktor közszeretben álló kir. tanfelügyelő most is jelen volt a gyűlésen bebizonyítva azt, hogy jobban érdeklődik az egyesület ügyei iránt, mint azok, kiknek ez kötelességük volna.

Kossuth Lajos jótékony asztaltársaság a szegény gyermekek felruházása alkalmából f. hó 9-én, szombaton este 7 órakor D. genfeld-tér 8. sz. alatt a Kispipa vendéglő külön éttermében közgyűlést tart.

Halál a sineken.

Összeroncsolta a vonat.

Öngyilkosság vagy baleset.

— november 5.

(Saját tudósítónktól.) Rémes eset jelentett be tegnap a közeli Hadházi egy szükszavu távirat. Borzalmas vasuti elgázolásról van szó, melynél azonban nem lehetett megállapítani, hogy öngyilkosság vagy baleset forog-e fenn. Ennek felderítésére egyebként széleskörű nyomozás van folyamatban.

Hajdudházi állomástól nem messze a sinek mentén ugyanis hétfőn reggel egy borzalmasan összeroncsolt férfi hullára akadtak. A vasut személyzete azonnal ért sietette a csendőrséget, mely a hatósággal együtt nyomban helyszíni szemlést tartott.

Legelőbb is konstátálták, hogy az elgázolás vasárnap este történhetett. Agnoszkálás uján csakhamar megállapították azt is, hogy a szerencsétlen agyongázolt ember hadházi illetőségű, Kálmán Miklósnak hívják. Hozzatartozói vasárnap reggel óta nem látták. Legvalószínűbb, hogy késő este botorkált haza a vasuti töltésen s nem hallotta a vonat közeledtét, mely aztán agyongázolta. Ennek dacára azonban az öngyilkosság nincs kizárva. Eppen azért a hadházi járásbírósa erelyes vizsgálatot indított az eset homályos részleteinek felderítésére.

Mulatságok.

Jogász estély. Sikerült jogász estélyt rendezett a jogász ifjuság nevében a vigalmi bizottság tegnap, vasárnap délután 5 órakor a kollégiumi díszteremben. Nem nagy számú, de szép es előkelő közönség jelent meg a jogászok ezidei első estélyén, amelyet körülbelől még kettő követ. Makfalvi Dósa István vigalmi bizottsági elnök nyitotta meg az estélyt csinos, szellemes beszéddel, mely után Zsigmondi Anna, szintársulatunk tagja énekelt nagy hatást kelteve. Szép hangja nagyon jól érvényesült a jó akusztikájú teremben s a közönség nem elegendett meg a művésznő egyszeri énekével, hanem ráadását is követelt.

Utána Oláh Gábor poétánk lépett a

dobogója s négy gyönyörű költeményét ol-
vasta fel.

Takács Gabriella urleány énekével, ed-
digi babéraihoz egy új levelet fűzött s a kö-
zönség tetszését ismét a legnagyobb mérték-
ben kiérdemelte.

Végül Biernater József joghallgató adott
elő egy monologot igen ügyesen.

A Diószegi—Fazekas ünnep.

A debreceni Fűvészkönyv- jubileuma.

— november 5.

(Saját tudósítónktól.) Impozánsan
szép irodalmi ünnepe volt vasárnap
Debrecennek, amikor is Diószegi
Sámuel és Fazekas Mihály emléké-
nek áldoztak kegyelettel Debrecen
közönsége és a város falai között
örömmel és szívesen látott vendégek,
képviselői az ország legelső iro-
dalmi- és tudományos egyesületei-
nek.

A Csokonai-kör az érdem a
pompásan sikerült ünnepélyért. Azé
az előkelő irodalmi egyesületé, mely
egyre jobban izmosodik erejében,
mely hivatásának teljes tudatában
vezető szerepet játszik a vidéki iro-
dalmi egyesületek közt s agilitása
egyre szembeszökőbb.

A Csokonai kör egész vezető-
sége elismerést érdemel a tegnapi
ünnep rendezéseért, aminthogy az
elismerésből, dicséretekből bőven ki-
is vették részüket a fővárosból ide-
jött nagynevű vendégektől. Elisme-
réssel adózott ami agilis irodalmi
egyesületünk vezéreinek a M. T.
Akadémia tudós kiküldöttje is.

Az ünnepély nagyon szép le-
folyású volt. Részt vett azon Debrecen
egész előkelő világa. A Csokonai
szobor és Bocskay szobor szomsz-
zédságában pedig ott áll a Diószegi
és Fazekas emlék, egy nagyon teh-
etséges ifjú szobrászunk szépséges
alkotása, mellyel Debrecen egy si-
került emlékművel lett gazdagabb.
Az elismerésből kijutott egyébként
az emlékmű alkotójának: Somogyi
Sándornak is.

Az emlékünnepegy egyes rész-
leteinek lefolyásáról tudósítónk a
következőkben számol be.

Debrecen vendégei.

Lélekemelően szép ünnepek közt
leplezték le az első Magyar Fűvészkönyv
szerzőinek emlékművét tegnap a debreceni
Fűvészkörben.

Az ünnepeken részt vettek a főváros
tudományos és irodalmi egyesületek, élükön
a Magyar Tudományos Akademiáról: a m. t.
akadémia dr. *Mágócsy Dietz* Sándor egyetemi
tanárt, a m. kir. műegyetem dr. *Ilosvay* La-
jos udvarintáncos, a kir. magy. természet-
tudományi társulat dr. *Mágócsy Dietz* Sándor
és dr. *Tuzson* János egyet. m. tanárt, a
magyar nyelv tudományi társaság *Szell*
Farkas ny. táblai tanács elnököt, a földrajz-
társaság *Fazekas* Sándor realiskai igazgatót,
a Petőfi társaság és a vidéki hírlapírók orsz.
szövetkezete *Szávay* Gyulát, a Kisfaludy-
társaság *Fiók* Károly akad. tanárt, a Nem-
zeti Múzeum dr. *Filárszky* Nándor igaz-
gatót.

Jelen volt az ünnepen *Hermann* Ottó a
kiváló természettudós, akinek nagy ünneplé-
sekben volt része. Továbbá a nyiregyházi
Bessenyei-kör képviselőiben dr. *Józsa* An-
drás a tudós orvos. Itt volt dr. *Kovács* Ernő

ors. ágos képviselő, a *Diószegi* Sámuel esa-
ádjának egyenes leszármazottja, *Szabó* Kál-
mán ors. ágos képviselőtársával, *Kálmán* La-
jos ref. főgondnok, aki a bősörményiek üd-
vözetét hozta magával.

Az ünnepeken Debrecen közönségét
előkelő számban képviselték *Weszprémy*
Zoltán főispán, gróf *Degenfeld* József egy-
házkerületi főgondnok, *Kovács* Gyula alispán, *Jászay*
Rezső vezetése alatt a promontrei lelkész-
tanári-kar több tagja, *Erőss* Lajos rektor-
professzor, *Balogh* Ferenc, *Karay* Sándor
kollegiumi igazgató vezetése alatt a főiskolai
tanári-kar, *Könyves* Tóth Kálmán, *Szele*
Györgyel élükön a református lelkész kar,
Szűcs Miklós törvénytudományi elnök, *Oláh* Ká-
roly, *Szabó* Kálmán, *Király* Gyula városi taná-
csosek, *Török* Péter a kollégiumi múzeum
és *Löffkovics* Arthur a városi múzeum őre,
Zádor Lajos, *Aczel* Géza s. b. A Csokonai-
kör elnöksége, választmányja, városunk toll-
forgató, irodalmi világa mondhatni teljes
számban jelent meg az ünnepeken.

Képviseltette magát még az ev. ref.
tanítóképző, ev. ref. felsőbb leányiskola, ál-
lami realiskola, r. kath. gimnázium, m. kir.
gazdasági akadémia, kereskedelmi tanintézet,
kir. itélőtábla, kir. törvényszék, ev. ref. egy-
ház, kollégiumi gazdasági tanács, debreceni
egyházmegye, honvéd gyalogezred, kaszinó,
kereskedelmi csarnok, jogász- és tisztviselői
kör, függetlenségi kör, máv. üzletvezetőség,
ev. ref. tanítótestület, szintársulat stb.

Ünnepi felolvasó ülés.

Dél előtt 10 órakor felolvasó ülés volt a
kollégiumi dísztermében, amelyet szüntőlgi
megöltött Debrecen intelligens közönsége.

Megnyitó és üdvözlő beszédet mondott
Géresi Kálmán, a Csokonai-kör elnöke. Rá-
mutatott az ünnep országos jelentőségére,
meleg szavakkal üdvözölvén az ünnepen
megjelent tudósokat.

Utánna a főiskolai énekkar szép vallá-
sos éneket adott elő, melynek szövegét *Dió-
szegi* Sámuel írta.

Ezt követte *Török* Péter, a tudós kol-
legiumi tanár felolvasása, mely a fűvészkönyv
tudományos értékéről szólt. Amely tudomá-
nyos alappal bíró értékezést osztatlan
elismeréssel fogadta a közönség.

Nagy sikerben volt része a debreceni
dalegyetnek is, mely egy dalegyveleget adott
elő *Mácsai* Sándor karnagy vezetésével.

A sok tapsal honorált énekszám után
Kardos Albert dr., a Csokonai-kör buzgó
titkára olvasta fel az ő ismert élvezetes írás-
modorában megírt értékezését a fűvészkönyv
nyelvről. Két tudós növénytudományban való
jártassága mellett kiemelte gazdag nyelv-
ismeretét, amelynek segítségével oly sikere-
sen meg tudtak küzdeni a toretlen ut nehé-
zségeivel. A tudományos alaposággal, de
könnyed stílusban megírt dolgozat megér-
demelt sikert aratott.

A felolvasást a főiskolai énekkar sike-
rült énekszáma zárta be.

A szoborleleplezés.

A felolvasó ülés végével az ünneplő
közönség átvonult a kollégiumi fűvészkörbe,
ahol a szobormű leleplezése folyt le.

Az emlékmű történetét dr. *Tudós* János
dr., a Csokonai kör alelnöke ismertette, aki
a szobormű létrejöttelének körülményeit is-
mertette. Beszédét így végezte:

Debreceni születésű s debreceni támo-
gatással szárnyra kelt fiatal művészeket
kértünk fel tervezetek készítésére. Arról,
hogy formaszert pályázatot hirdessünk s
pályadíjakat tűzzünk ki, egyáltalán szó
sem lehetett.

Felkérésünkre négy ifjú szobrász ké-
szített terveket, melyek közül a bizottság
egyhangulag a Somogyi Sándor most már
köbevésett szimbolikus szoboresoportozatát
ítélte le jobbnak s ajánlta a választmány-
nak kivitelre. A választmány javaslatunkat
teljes egyértelműséggel magáévá tette.

Az emlékmű allegorikus szoboresopor-
tozat. Az aggastyán alakjában megszemé-
lyesített Ős természet virágokkal és dus
növényzettel körülövezve vezet be a két
kis gyermek képében megjelenő emberisé-
get a tudás titkáiba.

A gyermeki test bájos vonalai s a
virágok és levelek finom círádái a már-
vány nemesebb anyagára lettek volna
ugyan méltók. De ügyes kézzel vezetett
véső alatt a durva kő is engedett a mű-
veszi gondolatnak s művészi formában
méltó kifejezőjévé vált a természet kultu-
szának.

Hulljon le hát a szoborműről a lepel
s ez az egyszerű nem nagy igényű emlék
légyen tanúbizonysága annak a szeretet-
nek és hálának, amellyel Diószegi Sámuel
és Fazekas Mihály érdemei és eméke
iránt mi unokák viseltetünk s hirdesse ez
a finom poétikus emlék az unokák unokái-
nak is a természet és tudomány szeretetét
és dicsőítését.

Az ünnepi beszédet *Mágócsy-Dietz*
Sándor dr. egyetemi tanár, a magy. királyi
természettudományi társulat képviselője mon-
dotta.

A M. T. Akadémia kikül- döttjének beszéde.

Nemzeti haladásunk biztosítására —
kezde beszédet — két fegyver szolgál, a
tudomány és munka fegyvere. E két fegy-
ver segítségével tudjuk csak újabb ezer
esztendőre jövőnket megvetni. E két fegy-
vert kell hazánkban minél általánosabbá
tenni, hogy a művelt nemzetek világhar-
cában megállhassuk helyünket.

Hála és köszönet illeti a Csokonai-
kört, hogy magára vállalta Diószegi és
Fazekas e két, a tudományban munkálkodó
férfi emlékének megünneplését, akiknek
működése ékes bizonyosága a tudomány és
a munka szeretetének.

Mágócsy ezután áttért a Fűvészkönyv
tudományos méltatására. Elismeréssel adózott
a Fűvészkönyv iránt, melynek nagy jelentő-
sége az, hogy vele indult meg a magyar
tudományos botanika, oly magyar nyelven
írt tudományos könyvvel, mely gyakorlati
értékét maig is megtartotta. Nem idegen
nyelvű könyvek másolása vagy kivonata a
Fűvészkönyv, hanem a személyes kutatás,
a növényekkel való közvetlen foglalkozás
eredménye. Tudományos értékét e könyv
egyrészt annak köszönheti, hogy benne a
két tudós megalkotta a botanika magyar
műnyelvét, barmulatos nyelvtudással, egész-
séges magyaros észjárással.

Számon fejegeti, hogy a két tudóst a
természet szépségeiben való gyönyörködés
hozta együvé, de űk szerencsésen ki is egé-
szítették egymást, mert Diószegi a növény-
tudományban bírt nagy jártassággal, Faze-
kasnak pedig erős nyelvézéke volt.

A gyönyörű beszédet nagy tapsriadallal
fogadta a közönség.

A szobor megkoszoruzása.

Ezután *Komlóssy* Arthur a Csokonai-
kör alelnöke az emlékművet rövid szavak
kíséretében átadta *Erőss* Lajos akadémiai
rektor-professzornak.

A beszédek elhangzása után a szobormű
megkoszoruzása következett.

Elsőnek *Mágócsy-Dietz* Sándor dr. he-
lyezett két díszes koszort a szobor talpa-
zatára a M. Tud. Akadémia és a Tudomány
egyetem nevében.

A Műegyetem nevében *Ilosvay* Lajos
dr. egyetemi tanár koszoruzta meg az emlék-
művet a következő beszéd kíséretében.

Két, már rége elhalt férfi emléke
hozott bennünket ez emlékünnepre. Mind-
ketten az emberiség legnagyobb ellensége,
a tudatlanság ellen szállottak síkra. Ők
nem voltak ugyan szakbeliek, de a termé-
szetrajzi irodalmat gazdagították egymaga
nemében egyedül álló munkával. Ahol
szakképzettségük kevés volt, ott pótolták
erős akarattal. Áldoztak a tudomány ol-
tárán s ez az áldozat kevés volt az egek
urának, ki sokakat meghíltett utánuk.

Kérjük az Istent, hogy sokaknak adja
meg azt az erős akaratot, hogy a tudomá-
ny oltárán áldozzanak. Mi pedig Dió-
szegi és Fazekas példán okulva, igyekez-
zünk megszerezni a tudomány iránt való
nagy szeretet.

Emlékük iránt hálával eltelve teszem
le a királyi József műegyetem tanácsának
koszoruját.

Ezután *Tuzson* János dr. lépett az em-
lékmű mellé, hogy a kir. magy. természet-

tudományi társaság nevében megkoszoruzza a szobrot. Beszéde a következőképp hangzott:

Napjaink a nemzeti kialakulás nehéz küzdelmei közt folynak. Ennek a küzdelemnek a fegyvere a tudomány. Ha helyünkön élni is akarunk, e fegyver forgasztásához kell értenünk. Diószegi Sámuel és Fazekas Mihály ezt a fegyvert forgatták. Hálával kell megemlékeznünk róluk.

Tuzson dr. után az egyetemi ifjuság természetrajzi szövetsége nevében Szabó Zoltán dr. helyezte koszorút az emlékmű talpazatára.

A Csokonai-kör nevében Szávay Gyula koszoruzta meg a szobrot az alábbi beszéd kíséretében.

Méltákból és kakukkfüvekből, amarantokból és iringókból és sok más jóságú vagy szépvirágú füvekből és növényekből kellett volna fonnunk a koszorút, melyet itt a szabad természet ölében, az egykor kedves helyen, felszabadult és újra összetalálkozott lelkek közös otthonában, emléketek örök pihenő kövére helyezünk, tudományok komoly férfai, prédikátor Diószegi s kalandok és vidámságok lantos poétája, főhadnagy Fazekas.

A természet nagy istensége, kinek más-más utakról térve testvér imádói lettek, keblére tüzte, mint szép asszony a drágakövet, a ti követeket. Jövünk egy harmadik testvér nevével, ki valaha tiveltek szeretetben élt, jövünk annak lelke szerint, ki ugyanitt a vén kollégium körül álldogál az öröklét kövén és lantpendítésel köszönti érkezéseteket. Mi szép, gondolja magában, hogy az én kövemből szőlőgerizdek fakadnak, a tettek pedig kőből sarjadó sátorjának filágók és temovlád füvek bokrozzák körül lam, neveteket. Jövünk az ő lelke szerint, akinek nevét viseljük címerünkben s hozzuk a Csokonai-kör virágait. Am vizsgáljátok meg tudós botanikával minden szirmát, minden kis levelét, nem találtok más: a szomóban, mint élő szeretetet, tiszta hódolatot emléketek iránt.

A szép emlékműre még a család nevében B. Papp Mária és Riekl Gyuláné urnók és Kovács Ernő dr. egy-egy virágcsokrot, Heykal Ede főkertész pedig egy szépen díszített palmaágat helyezett el.

A leleplezési ünnepélyt a Himnusz zárta be, melyet a debreceni dalárda és a főiskolai énekkar énekelt el.

A temetőben.

Fél egy óraker a Kossuth-utcai temetőbe mentek ki az ünneplők, ahol Diószegi sírjára a debreceni ref. egyház nevében Könyves Tóth Kálmán helyezett koszorút gyönyörű beszéd kíséretében.

A két sírkőre a budapesti növénykert két magatermelte palmaágat küldött, de ezek postai tévedés következtében nem érkeztek meg az ünnep napján és csak ma jutottak rendeltetésük helyére.

A bankett.

Délben 2 óraker bankett volt a Bikaszálloda dísztermében, amelyen a fővárosi vendégek s Debrecen előkelőségei mind részt vettek.

Az első felköszöntőt Géressy Kálmán elnök mondotta, éltetve az irodalmi ünnepre érkezett vendégeket.

Mágoöy Dietz Sándor nagyj. lentőségűnek tartja az ünnepeket, amelynek rendezéséért az egész ország tudományos világ haláljára érdemes a debreceni Csokonai-kör. Élteti ennek az előkelő irodalmi egyesületnek összes tagjait.

Hermann Ottó nagy figyelem közt emelkedik szólásra s eredeti magyaros humorral előadott pohárköszöntőjét gyakorta szakította meg a taps és éljenzés. Kijelenti, hogy a külföldi áramlatokkal szemben irodalomban, tudományokban és művészetekben meg kell őriznünk eredetiségünket. Átvehetjük az internacionális irányzatokból azt, ami célszerű és szükséges, de szellemünkön a magyar eredetiség zománcának ott kell ragyogni. Debrecen rohamos fejlődéséről beszél ezután s élteti a város szintiszta magyar polgárait.

Kovács József polgármester a vendégeket, Mágoöy Dietz Sándor dr. a polgármes-

tert és az előjáróságot, Könyves Tóth Kálmán Diószegit méltatja mint tudóst, prédikátort és családalapítót, továbbá családja élő tagjait, dr. Tüdös János dr. Kovács Ernőt, dr. Józsa András Somogyi Sándor szobrászt, Erőss Lajos és Szűcs Miklós Hermann Ottót, Kálmán Lajos dr. Tüdös Janost és dr. Kardos Albertet, a Csokonai Kör titkárait élteti. Az ebéd ételrendje a következő volt.

Leves: Ragu. — Csiga.

Tok tártárral.

Vesepecsenye vad módra.

Kappan és ruca.

Saláták és Compot.

Almás és turós tészta.

Giardinetto.

Fekete kávé.

Borok:

Fehér asztali.

Olimpusi Visontai.

Egri Carbenet.

Vizek.

A zenét Rácz Károly szolgáltatta, akinek zenekara stilszerű szép zeneszámokat adott elő.

Üdvözlő táviratok.

A Fűvészkönyv százados emlékünnepére érkezett táviratok.

A magyar botanika nevezetes emlékünnepén teljes szívvel vesz részt a budapesti m. kir. állatorvosi főiskolai tanártestülete azt kívánva, hogy Debrecen városa még sok Diószegihez és Fazekashoz hasonló méretű ferfiut adjon a hazai tudományosságnak, melynek fejlesztése annyira egybeforrott jövő boldogulásunk kérdésével. Dr. Hutyra igazgató.

Diószegi és Fazekas utórd dicsőségét tisztelettel ünnepli az országos középiskolai tanáregyesület. Négyessy elnök.

A magyar fűvészkönyv Debrecen örök dicsősége és hiszem, hogy Budapest és Kolozsvár ma leromlott botanikus kertjei ez ősmagyar-föld, Diószegi Fazekas dicső hagyományából fakadnak újéletre. Debrecen mai nagy ünnepének fénye vajha elvezetne benünket az igeret földjére, az eszmei törekvéseknek ama küszöbére, amelynek ajtóit Diószegi és Fazekas száz éve nyitogatták. E magasztos pillanatban ünneplőkkel ünnepelt Richter Aladár, egyetemi tanár a kolozsvári botan. kert igazgatója.

Az első magyar rendszeres növénytan megalkotójának, a magyar botanikai műnyelv alapvetőinek évszázados emlékünnepén lelkes együttérzéssel köszönti a Csokonai-kört az országos középiskolai tanáregyesület. Dr. Pruzsinszky főtűtár.

A Csokonai-kört a pozsonyi Toldy-kör nevében és megbízásából a Magyar Fűvészkönyv megjelenésének századik évfordulójára rendezett magasztos ünnepség alkalmával szíve és lelke melegeivel üdvözl. Dr. Pivai kir. tan. ügyvivő elnöke.

Színház.

MŰSOR:

Kedden „A” bérletben: Hálás utókor, szatirikus színjáték.

Szerdán „B” bérletben: Helyre asszony, énekes korrajz.

Hálás utókor.

(Szatirikus színjáték 3 felvonásban Irta: Lengyel Menyhért. Először adták a debreceni színházban november 4-én).

A sok írómesteremberek után végre a kevés kiválasztottak közt egy igazi tehetséget fedezett fel tavaly a fővárosi Thália színház: „Jön a fejedelem” c. darab szerzőjét. Ez a darab irányította Lengyel Menyhérte a Nemzeti Színház igazgatóságának figyelmét. És a múlt hetekben előadta

Hálás utókor c. szatirikus színművét fővárosunk eme legelső drámai műintézte.

A bemutatás előadás valóságos irodalmi szenzáció számba ment a fővárosban. Mert Lengyel Menyhért zseolialitása teljes mértékben érvényesült első kísérleténél. Nem azért, mintha darabjának úgy a színszerűsége, mint a dramaturgia konvencionális szabályai szerint nem volnának lényeges fogyatékségei, hanem mert a műért kritikus szem ezek mellett is teljes értékében méltányolni tudja azt a tehetséget, mely a realiztikus nagy írókéra emlékeztet. Látszik hogy az író ideáljai Ibsen, Gorgij, anélkül azonban, hogy azoknak hatása alól fel ne tudna szabadulni erős eredetisége. Mert Lengyel csak azok irányát érzékeltte fel szép talentumával, de e mellett alakjait nem az azoké után másolja, hanem a körülötte zajló életből. Csupa husból, vérből, igazi emberi indulatokból művésziileg megformált alakok ezek, mikor az ő epés, szatirikus, de őszintén igaz hangján megszólalnak. A közönség értelmesebb része is megdöbben első pillanatra, a felületesen figyelő itt-ott meg sem ér, de azután alkotásának művészete lebilincseli a művelt lelkeket s az utolsó felvonás legvégső jelenetét fogva tartja. Igazi művészetet interpretál a Hálás utókor s a sok hazugságok után jól esik a meztelen igazságokat hallani, amelyeknek ridegségén, vigasztalan hatásán sokat enyhít a gyönyörös hang.

A darab legfőbb hibája, hogy az utolsó felvonásban Lengyel nem magyarázza meg kellőképpen azokat a lelki emóciókat, indokokat, amelyek Ruydert arra indítják, hogy a 6000 koronás évjáradékot elfogadjon.

A darab meséje az, hogy dr. Ruyder Dénes (Ternyey) esztetikai író, festő nem érti meg a kora. Láugelméjét, zseniális művészi törekvéseit nem méltányolják. Sok csalódások után eltűnik s azt hiszik róla, hogy öngyilkos lett. Ebben a tudatban elkezdik dicsőíteni, emlékünnepet rendeznek a számára, festményeit az állam százazrekért vásárolja meg stb. ... És ekkor megjelenik Ruyder, szörnyű viassz helyzeteket megteremtve az ünneplő gyülekezetben. Az önmaga művészi törekvéseivel is meghasonlott embert ezután ráveszik, hogy nyomtalanul távozzon el. Külföldre is megy Ruyder s eltemetkezik családi boldogságai közé, a közönséget azonban a tudatban hagyva, hogy öngyilkos lett.

Érdekes tárgy mindenestre, de nem az átlag-közönségnek való. Nálunk sem tetszett a publikum egy részének, — mely az irodalmi kvalitások mellett több színszerűséget, színpadi technikát vár a színműirótól.

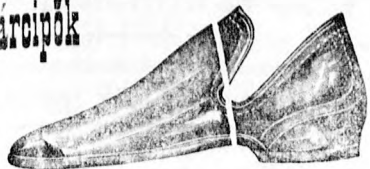
Pedig az előadás elég jó, folyamatos volt. Ternyey Lajos e szezonban egyik legszébb, művészieti szempontokból legjelentősebb sikerét aratta. Kár, hogy az első felvonás utolsó jelenetében a villamos égő felmondván a szolgálatot, fonák helyzetbe került, a sötétben maradt színpadon. De alakításának tartalmassága, Ruyder érdekes alakjának találó színekkel való művészes ábrázolása a szerző intencióinak megértése mindenestre méltánylandó.

Művészi alakítás volt a Békés Gyuláé s figyelemreméltóan értékes Árkossy Vilmos pompas karrikatúrája egy epizód alak szerepében Szakács Andor, Tellian László, Szabó Irma és Hannel Aranka járultak hozzá az előadáshoz és Bérczy Ernő, aki egy szociálista-vezér szerepében jelegzetesen mulatságos volt. Sz. Z.

* „Helyre asszony”. Holnap este a népszínmű személyzet megismétli Kada Elek kecskeméti polgármester kitűnő énekes korrajzát a „Helyre asszony”-t, amely eddig minden előadásán nagy sikert aratott. A darab főszereplői Zilahyné, Polgár, Horváth, Ternyei, Zsigmondy Anna, Ligeti stb.

VILÁGHÍRŰ
BORSALINO
KALAPOK
FEKETÉNÉL.

Sarcipők

amerikai és orosz gyártmány MANDEL
LIPÓT Michelstädter utódánál

Hirek.

A „Debreceni” szerkesztősége és kiadóhivatala Arany János-utca 2. (Hungária épület), földszint, a Kereskedelmi oszarnok... lépcső-folyosóján. Telefon 412 ..

László-Sarkadi ügy.

A vizsgálat befejezve.

December 14-én a tárgyalás.

— november 5.

(Saját tudósítónktól.) Szenzációs s annak idején óriási port felvert bűnügyben lesz főtárgyalás a debreceni törvényszéken a jövő hónapban. László József volt debreceni lapkiadó és földbirtokos ismert botrányos bűnügye ez, mely a múlt év decemberében, mikor ezek a bűnök felszínre kerültek országos szenzációt keltett.

A bűnügyben a debreceni vizsgálóbíró már egy teljes év óta folytatja a vizsgálatot, melynek lefolyását az akadályozta, hogy az ügy egyik sajnálatos főszereplője László Gabriellát családja külföldi szanatóriumba vitte.

Végre azonban mégis befejezést nyert a vizsgálat a múlt hetekben, sőt már az ügyészség el is készült a vádirattal, mely László Józsefet és Sarkadi Szabó Istvánt vádolja.

A debreceni ügyészség az ügy állásához mérten már ki is tűzte a főtárgyalást. A tárgyalás december 14-én lesz a második büntető tanács előtt, melynek elnöke valószínűleg dr. Oláh Miklós lesz.

Harminc év után. A debreceni törvényszék egy régi érdemes tisztviselője vononult nyugatombá. Zagyva Imre bűnügyi kiadó, irodatisztet 31 éves szolgálat után saját kérelmére nyugdíjazták. A törvényszék tisztviselő kara tegnap bucsuzott el derék kartársától.

Dalmácia visszacsatolásáért. A közjogilag Magyarországhoz tartozó, lényegileg azonban — Magyarország szerencsétlen gazdasági állapotai miatt — Ausztra birtokában levő Dalmácia visszacsatolása érdekében Torontálvármegye feliratot intéz a képviselőházhoz. A feliratot pártolás végett Debrecen városához is megküldte Torontálvármegye.

Gyűjtés a kamaránál. A ránk következő het folyamán megkezdődik a kollégium részére az évenkénti rendes segélygyűjtés, vagy eredeti nevén, a kápsálás. A kollégium öreg diákjai végigjárják az utcák sorát és bekopogtatnak a polgárok lakásaiba, hogy átvegyék a főiskola és ennek szegénysorsu diákjai számára a megadott szokott segélyt. Az akadémia ez évi rektor-professzora idevonatkozólag a következő kérelmet intézi általunk Debrecen nemeslelkű lakosaihoz:

Nagyérdemű közönség! Ósi szokás,

apákról a fiakra szállott hagyományos erény az, hogy Debrecen polgárai a kollégiumot anyagilag támogatják. Ósi szokás az is, hogy a kollégium ifjai e célból Debrecen polgárait minden esztendőben egyszer otthonaikban fel is keresik s a szívesen nyújtott adományokat a kollégium számára átveszik. — Ennek az ósi szokásnak hódolva, kopogtatnak majd a jait okon a reánk következő hét második felében (szerdától fogva) ismét a mi ifjaink — Amidőn sietek ezt a nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, egyben azt kérem, hogy fogadja a nagyérdemű közönség a mi ifjainkat szeretettel és az adandó segélyre nézve vezessen ki-kit az a tudat, hogy azzal hazánk, ozházunk és főiskolánk jólétének oltárán áldozunk. Ugyúntket és ifjainkat rokonszenves figyelmükbe és jóakarattukba ajánlva, vagyok a nagyérdemű közönségnek kész szolgálja Debrecen, 1907 november 2. Erőss Lajos, a kollégium ez idő szerinti akadémiai igazgatója.

Hadkötelesek figyelmébe.

A hadkötelesek összeírása a törvény alapján folyó év november hó 1-től 30-ig foganatosítatik. Felhivatnak ennél fogva az 1885, 1886, 1887 évben bárhol született hadkötelesek, továbbá a városunkban 1888, 1889 évben született népfelkelő kötelesek, hogy összeírásuk végett a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztályánál (városház, emelet 18, 19 sz. szoba) még e hó folyamán jelentkezzenek, mert aki ezen jelentkezést elmulasztja, a törvény értelmében 10 koronától 200 koronáig terjedhető pénzbírsággal fog büntettetni.

Honpolgári eskü. Szép aktus folyt le tegnap Hajdúvármegye alispáni hivatalában, ahol Kayle József, eszékországi illetőségi püspökládányi vasuti alkalmazott Kovács Gyula alispán kezébe letette a honpolgári esküt.

Holtst a fán. Derecskén tegnap egy elkeseredett szívű ember vált meg önkéntes halállal az élettől. Lovász Ferenc ottani földművelő egy eperfara felakasztotta magát. — Mire az öngyilkosságot észrevették, már minden későn volt. Az esetet bejelentették táviratilag a debreceni ügyészségnek.

A debreceni iparos továbbképző tanfolyamra a beiratások ma este 8 órakor lezártnak. Az előadások ma este 7 órakor veszik kezdetüket szabadkézi rajzzal és ipari számtan-mértan tantárgyakkal. Az eddig beiratkozott hallgatóság nagyjából részben a művelt és már szép előképzettséggel bíró kisiparosok sorából került ki, ami erősen biztató körülmény arra nézve, hogy a vezetőség a tanfolyamot ismétlődésekor a magasabb tanulmányok sorozatával, mint konstruktív geometria, fizika, mechanika, technologia vegytan stb.-vel egészítse ki a várható érdeklődés mérvéhez képest s ezen tanulmányoknak az ipari élettel legszorosabb vonatkozásukban való ismertetéséről, tanításáról e. edménytel gondoskodhassék.

Kifogástalan állapotban levő 1. Smith Premier és Remington Sho írógép olesón eladó Széchenyi-utca 25. szám földszint.

Verekedések. Szabó János és Nagy Lajos legények vasárnap éjjel kapatos állapotban a Dréher söresarnok előtt összetalálkoztak és mi sem természetesebb, hogy össze is veszték. A rendőrök választották őket széjjel. — Gulyás József és Nagy János szekeresek vasárnap alapos esetepatét rendeztek a Csapó-utcán. Miután kellőképpen bevették egymás fejét, kölcsönösen feljelentést tettek a rendőrségen, mely megindította ellenük az eljárást.

Fráter Lóránd nótáskönyve mely összes dalait ének és zongorára tartalmazza, zsebalakban kötve újból kapható lesz Aczél Henrik antikváriuma és zeneműkereskedésében Piac-utca a ref. kistemplommal szemben. A nagy keresletre való tekintettel ajánljuk mielőbbi előjegyeztetését.

Izgalmas szocialista gyűlés. A debreceni szocialisták tegnap népgyűlést tartottak, melyen a politikai helyzettel foglalkoztak. A gyűlés izgalmas lefolyású volt. A gyűlés szónoka Fáber Oszkár ugyanis a következő kijelentésre ragadtatta magát:

— A kormány a kiegyezésben paktált a királlyal.

A jelenlévő rendőrtisztviselő Kovács Kálmán félbeszakította a szónokot s figyelmeztette, hogy a király személyével ilyen hangon ne foglalkozzon. A szónok nem is foglalkozott azonnal a királlyal, de a gyűlés végén nagyon naiv jelenet történt. A gyűlés elnöke Pal János kőműves segéd ugyanis miután a gyűlést bezárta, nagy pózzal kijelentette:

— Nem engedjük meg máskor, hogy a rendőrség a szónokot zavarja.

Kovács Kálmán rendőrfogalmazó természetesen nem engedte tovább beszélni, mire a gyűlés szét oszlott óriási zugás közepett. — A rendőrség egyébként közrend elleni kihágás címén megindította az eljárást az elégedetlenségű Pal János ellen.

Fényes padló csak a Parket-Rózsával tartható, kapható Mayer Jenő fűszerés csemege üzletében a Kistemplom mellett.

Anya a fia ellen. Biri Eszter dohánygyári munkásnő tegnap feljelentést tett a rendőrségen a fia ellen. Biri Eszternek ugyanis van egy 14 éves törvénytelen fia, ki tegnap egyedül maradván a lakásban, felhasználván a kinálkozó alkalmat és öt korona s más ruhaneműiek elemelése után bucsut mondott a kapufélfának. A rendőrség nyomozza.

Lövöldöző legények. A vasárnap krónikájához tartozik az utcai lövöldözések. Igy Varga Sándor kereskedő tanonc a Nyugati-utcán revolveréből két lövést tett. Ugyanígy cselekedett a Petőfi-téren Mayer József kártyos, ki széles jókedvében a kertben lövöldözni kezdett. A rendőrség megindította ellenük az eljárást.

Levágta a kezét a gép. Súlyos sérülésekkel szállították a debreceni kórházba tegnap Reszege-Piskoltról Boda István 14 éves fiút, kinek kezét atyja birtokán egy szecsakavágó gép lekapta és összeroncsolta. Állapota súlyos.

A Ranunkel-féle helyiségben képerkedés nyílt meg, melyben csak rövid ideig fognak árusítani olajfestmények, tájképek, szent és történelmi képek majdnem ingyen. Tessenek megtekinteni, venni nem kötelező. Ez csak pár hétig tart.

Légszusz, vízvezető, csatornázás központi fűtés, fürdők, klozetek, továbbá szivattyúk felszerelését és javítását a legutánpótabban és legpontosabban készít Wilhelm és Weinberger Hatvan-utca 4. szám. Költségvetés díjtalan.

Polgári tanciskola november hó 4 ikén, hétfőn nyílik meg. Schaf János táncmester Csapó-u. 17.

Megérkeztek az ujtöltésű vilnyilámpák Mentze Henrik ujdonságok áruházába Kossuth-u. 4. szám alatt, darabja 2-40, 4 és 5 korona, utántöltés 1-20 korona.

LEGJOBB INGEK SZABASU INGENEL

Meglepi a szülőket

a SCOTT-féle Emulsió hatása minden alkalommal, ha azt angolokiban szenvedő gyermeküknek adják. A SCOTT-féle Emulsió feltűnő gyorsan gyógyítja és izmosítja a gyermeket, erősíti a csontokat

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt kérjük figyelmeztetni.

és elősegíti fejlődésüket. Ily rendkívüli gyógyhatás valóban csak ilyen kiváló szerrel érhető el. A SCOTT csakis elsőrendű alkotórészeket tartalmaz s az eredeti SCOTT-féle eljárás okozza, hogy hatásában felülmúlhatatlan és nemcsak fiatal és öreg, hanem még a halál küszöbén hűt gyermek is könnyen emészti.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f. Kapható minden gyógyszertárban.

Káplár ur Rimanyov!

Marcias honvéd.

Leverte a közöset.

— november 5.

Azt a kérdést, hogy melyik katonai harcokesebb a közönségszereplő vagy a honvéd, rövid úton, ököl-el döntötte el vasárnap este a Piac-utca egy honvéd újone a járókeleők nagy gyűnyörűségére. Ez a marcias honvéd sutba vágta azt a katonai reglamat, hogy rangbelihez nem szabad hozzányulni, — alaposan megtépázott a legnagyobb nyilvánosság előtt egy 61. gyalogezredbeli káplárt.

A mulatságos eset központjában Földes János 3. gyalogezredbeli kozkatonája áll. Vasárnap este ez a katonája a korzón sétálgatott szive szobalányával, miközben szembe jött vele Rimanyov Péter nevű káplár, ki a helybeli 61. gyalogezrednél szolgál. Földes János szerelmesével oly nagy beszélgetésbe volt elegyedve, hogy nem vette észre a feléje közeledő káplárt s nem tisztelgett.

Káplár ur Rimanyov feleltváltói minoltjának biztos tudatában alaposan leszidta a bakát, kiben azonban annyira forrott a magyar vér, hogy „te rongyos oláh” felkiáltással a káplárra vetette magát.

Egy két erőlyes oldalmozdulat és Rimanyov káplár a földön fetrengett és a fejére zuduló ökölcsapásokkal mozdulni sem volt képes.

Már-már a bajnokra került a sor, mikor a rendőrök köb léptek és megmentették a megtámadott káplárt. Földes Józsefet, a sikeresen harcoló honvédát aztán a rendőrségi központra vitték, honnan a katonai őrség szállította be a laktanyai fogságba. A katonai törvényszék szerint súlyos büntetés fojja érni Földes Józsefet, ki alighanem sokáig megfogja emlegetni a káplár megtámadását.

Kereskedő ifjak dalestélye.

Kedves és minden ízében élvezetes mulatságot rendeztek folyó hó 3-án este a Bika dísztermében a debreceni kereskedő ifjak. Tanc volt reggelig; és a táncot megelőző hangverseny tartalmas műsorának kiemelkedő részét kétségekívül a Szenes-Müller-Békéssy trió mesteri játéka képezte, amely valószággal elragadta a nagyszámu hallgatóságot. Békéssy Annuska kisasszonyról külön is meg kell említenünk, hogy dískréten simulékony, érzésteli zozorakíséretével nagyban hozzájárult az egyszerű, egyébként végtelenül bájos Norma operaszízetek teljes érvényre juttatásához.

Volt egy énekszám az ifju dési szí-

nésznek, Hollóska Zoltánnak is, aki gyönyörű magyar nótákat énekelt.

A jelen voltak közül a következők neveit sikerült feljegyezni:

Asszonyok: Békéssy Arthurné, Bozóky Mihályné, Svartz Dávidné, Nagy Lajosné, Simony Samuelné, Burai Imréné, Hetei Mária, Poser Sándorné, Lakner Karolyné, Bardos Károlyné, Batory Józsefné, Toth Ferencné, öz. Rácz Józsefné, öz. Kómeri Lajosné, Fann Lajosné, Halupka Józsefné, Raici Györgyné, Nagy Sándorné, Szilágyi Károlyné, dr. Tervay Tamásné, Juhász Józsefné, id. Polgár Danielné, öz. Hadi Sándorné, öz. Sinai Janosné, Póspöky Lajosné, Juhász Istvánné, öz. De net r Jánosné.

Leányok: Békéssy nővérek, Bozóky Erzsike, Stern Hermína, Poser Eszti, Garós Fáni, Nagy nővérek, Burai nővérek, Bathory nővérek, Lechner nővérek, Örend Viktória, Sinai nővérek, Tóth nővérek, Rácz nővérek, Kemény Vilma, Szűcs Micike, Fohn Sárika, Halupka nővérek, Erdélyi, Katica, Ganovszky Margit, Raici Margit, Nagy Ilonka, Szilágyi Rózsika, Schwarz Emma.

Éjjeli szekrényemen 1 kincs fekszik

— egy egész kicsi: egy doboz Fáy-féle valódi Sodem ásványpasztilla. En ugyanis sokat dohányozom s emiatt este és reggel torkom elnyal- kasodott. Ezért veszek mindig lefekvés előtt és felkeléskor két pasztillát s így nem hogy panaszra nincs okom, de a pasztillák a gyomorra is jók és sohas m hűlök meg. És ezé t kincs a Fáy-féle valódi Sodem, melyeket én nem is nélkülözhetek. Doboza 125 K-ért kapható minden gyógyszertár, drogueria és ásványvíz üzletben. 10 Főraktár Debreczenben Jösa és Jóna drogueria.

Távirat és telefon.

A kiegyezés a pénzügyi bizottság előtt.

Budapest, november 4. A képviselőház pénzügyi bizottsága mai ülésén részleteiben is elfogadta a kiegyezésre vonatkozó javaslatokat.

Lengyel Zoltán a kormány ellen

Budapest, november 4. Lengyel Zoltán beszédének végén kijelentette, hogy a kormány iránt bizalmatlan- sággal viseltetik és ezért nem szavazza meg az indemnitást. Ülés végén a képviselőház többsége elfogadta azon indítványt, hogy az indemnitás tárgyalása alatt az üléseket egy órával meghosszabítják.

A néppárt taktikája.

Budapest, november 4. A néppárt ma délután tartott értekezletén elhatározta, hogy a kiegyezés megszavazásának kérdését csak akkor teszi pártkérdéssé és tagjaira nézve kötelezővé, ha a függetlenségi párt is pártkérdést csinál az egyből.

Dávidházy Kálmán és Társa

könyvkötészet, diszműkészítés és dobozgyár.

Debreczen, Fűvészkert-utca 9. sz.

Nagyméretben kibővített könyvkötészetünk és diszműves műhelyünk mellett ajánjuk a mélyen tisztelt közönség figyelmébe legújabbban berendezett

dobozgyárunkat,

hol a kereskedők, gyárak részére szükséges áru dobozokon kívül czukratsati és gyógyszerészeti dobozok mindenféle kivitelben megrendelhetők és gyári árban gyorsan készíttetnek.

A közönség számára gyakran szükséges csomagoló-dobozok egyenként is kaphatók.

Kiadja: a „Debreczen” Hirlapkiadó Vállalat Részvénytársaság.

Delphin ivóvíz-szűrők raktára

Hygenikus szempontból is czélserű a

gőz-mosógépet

beszerezni.

Mángorló-, facsaró és dagasztó gépekkel együtt raktáron van

Sesztina Lajos vaskereskedésében.

Debreczen, Piac-utca 23. szám.

Legbiztosabb szépitőszer a

Fáy-féle Arc-Crém

hatása csodás! Szépit, fiatalít! Legkötűnőbb szer szeplő, májfoltok, pattanások és az arebőr tisztátalanságai ellen. Egy tégely 1 kor., hozzá való „Fáy” szappan 1 korona.

Illatszerek minden illatban 1—2—3 koronés üvegje.

Ugyancsak legnagyobb raktára minden bel- és külföldi gyógyszer különlegességeknek, pipere cikkeknek és hasonszeri gyógyszereknek. Kapható a készítő

Grósz Nagy Ferenc

gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-u. 8.

„Arany egyszarvu” gyógyszertár.

Telefon 496. szám.

Papír beszerzési forrás!!

Mihály Sámuel Főter 30. sz.

Drécher söresarnokkal szemben.

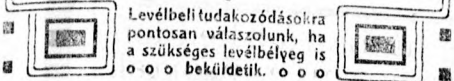
Üzleti könyvek, irodai papirok, irodai szerek és különlegességek dus raktára. — Saját könyvnyomdájában minden- nemü nyomtatványokat

o izlésesen állit elő. o

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja: 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fill. vastagabb betűkkel szedett szó 6 fill.

Apró hirdetések előre fizetendők.

Levélbeli tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levélbélyeg is beküldetik.

Jókarban levő zongora megvételre keresetik. Simonffy-u. 34. sz. alatt.

Villamos világítási

és erőátviteli berendezések, lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel **Földvári L.** debreceni első hatóságilag engedélyezett, villamosság és elektrotechnikai vállalat által készülnek. Tervezések és költségvetések díjtalanul. Telefon 168.

Jó karban levő rövid zongora eladó. Jókai-utca 28. szám.

Új elektrotechnikai vállalata.

Világítás, házi és magán telefonok, villanyesengők berendezése és karban tartása (évi bérlet mellett), orvosi és fizikai műszerek készítése és javítása, gáz, benzin és elektromotorok szerelése és javítása, legújutányosabban és legnagyobb szakértelemmel csak **FOLDES és VAJNER** elektrotechnikai vállalatánál Debreczen Piac-utca 26. sz. alatt eszközölhetők saját nickelő és galvanizáló-telep. Telefon szám 210. 470

Eladó. 466 négyszögöl föld négyszögölként 5 koronájával a Csizgekertben. Ertekezni lehet a tulajdonossal özv. Ménes Mihálynéval Helyben, Zsak-u. 2. szám.

Egy szoptatós dajka azonnal fölvetetik. Mester-utca 25. sz. a.

A Tokaji hegyen két kataszteri hold szőlőnek való föld jutányosan eladó. Cim a kiadóban.

Női kalapokat a legmodernebb formákra átalakít Békés Lajos kalapos műhelye Piac-utca 46.

Kerestetik 2-3 szobás lakás november 1-re vagy azonnalra. Cim a kiadóhivatalban.

Kerestetik 4-5 szobás lakás a piacon vagy közelében május 1-re. Cim a kiadóhivatalban.

Jó karban lévő kereszturos rövid zongora eladó Eötvös utca 27. sz.

Németül tudó intelligens joghallgató német tanítást elvállal. Cim a kiadóban.

Házat keresek megvételre Szt-Anna utcán vagy közelében. Cim a kiadóban.

Óvadékképes szikvizgyári elárúsító ügynök felvétetik. Honvéd utca 16.

Petroleum-lámpák, függők és állók megvételre kerestetnek. Ajánlat a lap kiadóhivatalába „Használt lámpák” jelige alatt teendő.

Elveszett egy három hónapos szőkés malac Varga-utca 13. számtól a vasut mentén. A megtaláló előnybe részesül.

Női ruhaszövetek,

az őszi- és téli időnyre, valamint flanellek, barhetek, fekete- és színes selymek, bársonyok, gyönyörű ruhadiszek

Francia P. D. jegyű fűzők,

Arefátyol, divatövek, gyöngy és bőr díszítők.

Menyasszonyi selymek,

koszoruk és fátjolok

legolcsóbb szabott árban!

Szörme utánzat,

női kabátokra sima és préselt 120 cm. széles barna- és fekete színekben métere 6 forintól 15 forintig. o o o

Boák és muffok

óriási választékban.

Costümökre, színházi kabátokra női posztók minden színben.

SZÖNYEGEK,

jutta, spárta, hollandi, kiddermünster, tapesztry, velour, futó- és szalon szőnyegek, minden nagyságban, torontáli szőnyegek, diván terítők, butor szövetek s creppek, o o o o viaszkos vászon o o o o

legolcsóbb szabott árban.

Agy és asztalterítők,

szövet és csipke függönyök, stórok.

Kész fehérneműek

vászon, sifon és batiszt női ingek, nadrágok, hálókötösök és alsósoknyák, sima- és himzett kész ágyszoknyák, selyem luszter és cloth alsósoknyák, kásmir és selyem paplanok, matracok o o o

legolcsóbb szabott árban.

Férfi ingek és lábravalók,

hálóingek, gallérok, kézelők, nyakkendők és divatzebkendők.

Alsó tricót ingek,

lábravalók, ujjasok, téli kendők, himalaja haraszt és plüsch minőségekben. o o Férfi ruhaszövetek. o o

magyar- és angol gyártmány, — hozzávaló bélék árak. Harisnyák, keztyűk, nők, férfiak és gyermekek részére állandó nagy választékban,

legolcsóbb szabott árban.

Szabó Lajos Fiai

divat, vászon, és szőnyegraktára **DEBRECZEN, Rózsa-utca 1. sz.** Alapított 1842. évben.

Villamos-világítási és erőátviteli berendezések,

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel

a Ganz-fele Villamossági R. T. debreceni építésvezetősége

(Piac-utca 72. sz.) által készítettnek.

Szaksterü felvilágosítással, tervezetekkel és költségvetéssel bárkinek díjtalanul szolgál. Villágítótestek, csillárok és szerelvények más váiasztéka. Telefon szám: 568.

Seals Kin

Kabát, — Plüssök

Costüme — Bársonyok

nagy választékban

olcsó szabott árak mellett kaphatók

Bosznay J. és Társa

divatruházában

Debrecen, Kossuth-u. 5.

Francia és amerikai

gummi különlegességek

has, köldök és lágyék-sérvkötők, szuszpensorium.

fecskeendő

a legjobb kivitelben kapható

Győrfi Sándor,

kötszer-, orvosi műszertárában

DEBRECZEN, Simonffy-utcai bérház.

Levélbélyegek gyűjtőknek pompás választék küldeményt küldök kívánatra csak valódi, kifogástalan levélbélyeg 50 70 százalék árengedménnyel minden árjegyzékkel szemben. A. Weisz Wien I. Adlbergasse 8. (Fióküzlet Londonban) Bevásárlás

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, KISTEMPLOMBÁZÁR

Menyasszonyi kelengye, vászon, szőnyeg és divatruházába megérkeztek az

őszi divat gyönyörű újdonságai,

ruhakelmék, flanellek, bársonyok blous selymek, velezek. Valódi persa szőnyegek — Linoleum.

Óriási raktár!

Szakértelemmel készített
szemüvegek és orrcsüptetők
rövidlátó, távollátó, gyenge
látó és operált szemeknek.

Mezei látcsövek
és turista távcsövek legfino-
mabb akromatikus üvegek-
kel nagy választékban és
legolcsóbban kaphatók
FISCHER JAKAB látszerésznél

Főtér 23. szám. Sesztina ház.

Női és leány felöltők,

spencerek, figarók, bundaszin mér-
tékszerinti készítése Debre-
czenben egyedül csak

Méder Lajos

kizárólagos felöltő készítési divatter-
mében eszközölhetők Piac-utca 52.
Megyeház mellett, Miklós u. szemben.

Ingyen Villamos-Színház

a Széchenyi-kávéházban, Petőfi-t. 7.

Az ingyen villany-színházban ma kedden
fényes előadás szenzációs új műsorral.

1. Váratlan vadásztársaság.	7. Átkelés egy folyón.
2. Szegény anya.	8. Julesa a laktanyában.
3. Udvarias dragonyos.	9. Az algói nő bosszuja.
4. Szomorú lakodalom.	10. Ördögi fantáziák.
5. Kerékpárosok pihenője.	11. A matróz özvegye.
6. Beszállásolás.	12. Különös esernyő.

Belépti-dij nincs.

Előadások éjjel 2 óráig. — A kávéházi italok rendes árban számí-
títnak. — Előadások naponta változatos műsorral. — Kezdeté 8 óra-
kor. — Műsor változás fenntartva.

A n. é. közönség kedveskedésére nem sajnáltam költséget és
elsőrangú ingyen villany-színházat létesítettem, kérem b. pártfogását.

Tisztelettel
Reik Jakab
kávés.

Moskovits József uriszabó divatterme angol és
hazai szövetudvarok raktára.
A legelegánsabb uri ruha kü-
lönlegességek elsőrendű szabóműhelye Piac-u. 46., az udvarban.

Általános Takarékpénztár Részvénytársaság.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsénk köztudomásra hozni, hogy

Hollandi életbiztosító részvénytársaság

képviselőt Debreczen és vidékére átvettük.

Ezen előkelő biztosító intézettel történt megállapodásunk folytán **fölötte előnyös és minden eddigi rendszert felülmúló igen olcsó díjtételű biztosítással** kapcsolatos betéti rendszert léptetünk életbe.

Ezen biztosítási betét-rendszer kétféle módozaton alapszik és pedig:

1. Biztosítás köthető 15 évi időtartamra, már pedig úgy, hogy heti

egy korona

és elenyésző csekély, évente esökkenő pótdíj ellenében az Általános Takarékpénztár Részvénytársaság a félnek elérés esetén 1000 korona készpénzt fizet. Ha elhalálozása korábban következne be, úgy a

Hollandi életbiztosító részvénytársaság

a fél betétjét 1000 kor.-ra egészíti ki, mely összeg a fél örökösének azonnal készpénzben lesz kifizetve.

2. Biztosítás köthető 20 évi időtartamra olyformán, hogy a fél heti 1 korona betét mellett 20 év után elérés esetén az Általános Takarékpénztár Részvénytársaságtól 1500 koronát kap. A fizetendő csekély pótdíj ellenében pedig a fél ezenkívül a

Hollandi életbiztosító részvénytársaságtól

egy 1500 koronáról szóló teljesen díjmentes kötvényt kap, mely a fél bármikor bekövetkezendő halála esetén azonnal esedékes és készpénzben kifizetendő. Ha a fél a 20 éven belül halna meg, úgy a

Hollandi életbiztosító részvénytársaság

a fél által megnevezett kedvezményezettnek azonnal 1500 koronát fizet készpénzben, egyben pedig az Általános takarékpénztár Részvénytársaság ezenkívül a fél által nála elhelyezett addigi betétet annak kamatos kamataival együtt a kedvezményezettnek haladéktalanul szintén készpénzben kifizeti.

Az Általános Takarékpénztár Részvénytársaság ezen rendszer alapján a biztosítás leköltése ellenében kölcsönöket is folyósít.

Az Általános Takarékpénztár Részvénytársaság készséggel szolgál minden irányu felvilágosítással az ezen rendszert érintő kérdésekben.

Teljes tisztelettel:

Általános Takarékpénztár Részvénytársaság.

Előnyös feltételek!

Olcsó díjtételek!

Olcsó díjtételek!

Előnyös feltételek!

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy az eddig Simonyi-ut 2. sz. alatt levő

beton-cső raktárunkat

november hó 1-én a volt Szikszay-féle korcsolyázó térre helyeztük át.

Városi irodánk továbbra is Hatvan-utca 5. sz. alatt marad.

Teljes tisztelettel:

LUKÁCS VILMOS ÉS TESTVÉRE.

FAZEKAS IMRE

Villamos, villágítás és erőátviteli vállalat, az egyesült villamossági r. t. képviselője **Kossuth-utca 50. sz.**

Elvállal a villamos szakmába vágó mindennemű munkát, u. m. üzletek, magán lakások világítási és szellőztető Telefonok, szoba-sürgönyök stb. szakszerű berendezését. Malmok, gyárok önálló üzemű berendezését, bővítését és gépek javítását. — Feltételek és költségvetés díjtalan. ○ ○

Goldstein Karolin

orvosilag elismert mellfűző műterme
 DEBRECZEN, Piac-utca 61.

Mérték után rendelve bármint érzékeny alakra 6 óra alatt készit legkényelmesebb

midert

kitűnő egyenestartókat.

Kiállításra készült fűzőket félárban adom el. Óriási raktár készfűzőkben **logosóbbárakban.**

Tanuló- és varróleányok fölvetetnek.

Szabados Vilmos

vizvezeték és világítási vállalata

D. BRFC/ N. Piac-utca 58 szám

A „Radiumf ny” gázizzó r. t. egyedüli képviselője Debreczenben.

Nagy raktár gázizzó testekben és üveghengerekben.

A német alföldi légszuszvillanyossági társaság Non Oxyd lámpa (eredeti villanyfényű lefelé viláító légszusz lámpa üveg henger nélkül) képviselője és raktára. — Utánzatától óvakodjunk!

Egy évi jótállás.

8 napl próbára ingyen.

Felszerelések és jókarban tartások mérsékelt árak mellett.

TÓTH GYULA

Debreczen, Piacz-utca 20.

Budweizeri és honi gyártmányu porcellán, valamint Meidinger köpeny- és öntött

vaskályhák,

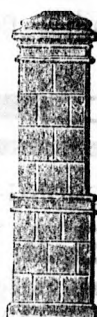
minden szerkezetű vas- és porcellán burkolatu konyhák.

Multiplicator hőfejlesztő konyhabetétek.

Vadászgyegek és felszerelések, revolverek, hüvelyek és töltények. **Lőpor áruda.** Ujdonság! **Browning** rendszerű ismétlőgyegek 190 minta. Pisztolyok.

Szén- és fakosarak, melegvédők, fürdőkádak, **vasbutorok**, gyermekszékek és kocsik, mosdókészletek, fényezett konyhafelszerelések, gépmangorlók és faesarak gummi átvonattal.

— Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. —

Nem talál sehol

oly választékot őszi és téli

KEZTYÜKBEN

s érv kötők, haskötők, kötszerek, valódi francia-, amerikai különlegességekben, mint

Schön Sándor

kesztyű, kötszer és orvosi műszertára DEBRECZEN, Piac-utca 12. szám. Stenczinger ház.

KINCSET TALÁLT A GAZDA.

a szárított kőbányai hizósertés tárgyában. A LEGOLCSÓBB és a LEGHATÁSOSABB TRAGYA. Kérjen ajánlatot. Budapest—kőbányai trágyaszárító gyár

Bosányi, Schietrumpf és Társa

Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 21. szám.

Gazdánál jól bevezetett helyi képviselők kerestetnek.

és ára. kü. ban.

Olcsó díjtételek!

Előnyös feltételek!

ALAPITTATOTT: 1876-ban.

SCHMIDT S. Elvállal mindennemű hangszerek és zongorák javítását és hangolását, úgyszintén gramofon és fonográf javítást.
zongora és hangszerek készítő.
DEBRECEN.

László Zsigmond állatorvosi rendelő irodája

nagy és kis állatok részére.

Foganatosít helyben és vidéken:

! **Állatvizsgálatokat, védő-
ojtásokat, heréléseket, tu-
berkulinozasi eljárásokat,
állatbiztosításokat, állat-
allományok rendszeres
évi felügyeletét, kosmeti-
kai operatiokat.** !

Debrecen, Csapó-u. 30.

Telefon 558. szám.

BLASZ VILMOS

o hiteltudósító irodája o
DEBRECZEN,
Piac-utca 9. szám alatt.
Kimerítő és hiteles infor-
mációt ad belföldi és kül-
földi cégekről,

magánszemélyekről

és pénzügyekről. Leleki-
ismeretes tanácsot ad

mindféle magánügyekben

jelzálog törlesztéses kölcsön
és lombard (értékpapír) köl-
csön ügyekben. — Elvállal
ezekre és minden bank-
ügyre nézve megbízásokat

minden

előleges kölcsön nélkül.

Telefon 586. sz.

„Bankegyesület Részvénytársaság“

Debreczen, Plac-utca 72. sz.

Foglalkozik a banküzlet összes ágazataival.
Leszámítól váltokat, utalványokat, nyílt tételeket stb.
Törlesztéses vagy kamatozó kölcsönt nyújt beke-
belezés mellett földbirtokokra és házakra.
E öleget ad értékpapírokra, árukra stb.
Átvész tőzsdei megbízásokat.
Elfogad betéteket könyvecskékre, folyó (chek) szám-
lára, pénztárjegyekre és
vállalkozik minden egyéb banküzlet kötésére is.

Az igazgatóság,

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNSAV-MŰVEK

ujjonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bármely
mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szikviz-
gyártáshoz vendéglősöknek és egyéb ipari célokra.

Legkiadósabb természetes szénsav!!

A Budapesti székessővárosi vegyészeti és élelmiszer vizsgáló intézet
1907. évi 4614. sz. vegyelemezési bizonyítványának kivonata: „Szaga
és íze: rendes. **SZÉNSAVTARTALMA: 99,57%.**“
A vizsgált foly. szénsav ezek után a közegészségügyi követelmények-
nek teljesen megfelel és magas szénsavtartalma alapján igen jónak
minősíthető.“

Felvilágosítással készségesen szolgál

Muschong-Buziásfürdői szénsav művek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.
Sürgőnyeim: MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ — Interurban telefon 18. szám.

Kulcsár József bronzműves.

DEBRECZEN, Szent Anna-utca 6. szám.

Készít mindennemű

sárgaréz és bronzárukat,

légszesz, acetylen és villamos csillárokat. Csillárok
átalakítását petroleum és légszeszről villamosra, vagy
légszesz és villamosra (combináltra).

Uj átalakításokat és minden e szakmába vágó ja-
vításokat elfogad, gyorsan, szakszerűen és jutá-
nyos árak mellett ezeközöl. 646

Levelező-lapon tessék értesíteni, házhöz megyek a munkát átvenni.

HÍRDESSÜNK

DEBRECZEN

című politikai napilapban. — Kiadóhivatal: Arany János-utca 2.